

روزشمار جنگ

پنجشنبه

۱۵ مرداد ۱۳۶۰

۵ شوال ۱۴۰۱

۶ اوت ۱۹۸۱

۲۰۷

نیروهای سپاه پاسداران پاوه با هماهنگی و حمایت توپخانه ارتش جمهوری اسلامی ایران در یک عملیات چریکی در ارتفاعات کل هراتی، به محل تجمع نیروهای عراقی حمله کردند. در این عملیات که به نام شهید آیت* نام‌گذاری و بعد از شناسایی دقیق محل استقرار دشمن با حمایت آتش توپخانه اجرا شد، ۵۰ عراقی کشته و ۲ نفر از آنان اسیر شدند. در پایان عملیات، نیروهای خودی درحالی‌که یک نفر از آنان مجروح شده بود به پایگاه خود بازگشتند.^(۱)

۲۰۸

در آستانه اولین سالگرد حمله ارتش عراق به ایران، اداره وظیفه عمومی ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران با انتشار اطلاعیه‌هایی همه مشمولان متولد سال‌های ۱۳۳۷ و ۱۳۳۸ را که دارای کارت معافیت در زمان صلح هستند، به خدمت احضار کرد.

در بخشی از اطلاعیه مربوط به مشمولان متولد سال ۱۳۳۸ آمده است که کارت معافیت این دسته از مشمولان اعتبار ندارد و آنان باید به گروهان‌ها و حوزه‌های محل تولد یا سکونتشان مراجعه کنند و پس از اخذ دفترچه آماده به خدمت، در روز ۱۸ شهریور ۱۳۶۰، به خدمت اعزام شوند.^(۲)

از متولدان سال ۱۳۳۷ نیز خواسته شده است در روزهای ۱۸ تا ۲۲ مرداد ۱۳۶۰، به گروهان‌ها و حوزه‌های محل تولد یا سکونتشان مراجعه کنند تا به خدمت اعزام شوند.^(۳)

* سید حسن آیت نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی، روز گذشته در اقدام تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق در تهران به شهادت رسید.

۲۰۹

گروه منتخب وزیران امور خارجه کشورهای غیرمتعهد شامل کوبا، هند، زامبیا و نماینده سازمان آزادی‌بخش فلسطین، امروز، برای انجام دور جدیدی از مذاکرات با ایران و عراق با هدف پایان‌دادن به جنگ و برقراری صلح میان دو کشور، وارد تهران شدند.

گروه منتخب وزیران امور خارجه کشورهای غیرمتعهد امروز برای انجام دور جدیدی از مذاکرات صلح با هدف پایان‌دادن به جنگ عراق با ایران به تهران آمدند.

میرحسین موسوی وزیر امور خارجه و چند تن دیگر از مقامات این وزارتخانه هنگام ورود این گروه به ایران، با حضور در فرودگاه مهرآباد از آنان

استقبال کردند. خبرگزاری پارس با اعلام این خبر افزود: «قرار است [اعضای این گروه] فردا، با رئیس‌جمهور ایران آقای محمدعلی رجایی، دیدار و گفت‌وگو کنند.»^(۴)

۲۱۰

در حملات امروز افراد وابسته به گروه‌های مسلح غیرقانونی در شهر بانه، رئیس شرکت نفت سقز بر اثر پرتاب نارنجک مجروح شد. امروز همچنین ۲ نفر از عناصر حزب دمکرات کردستان در سقز، تسلیم نیروهای سپاه شدند.

چند نفر از افراد وابسته به گروه‌های مسلح نارنجکی به طرف خودروهای سپاه، که در مقابل پمپ بنزین شهر بانه توقف کرده بود، پرتاب کردند که ترکش آن به رئیس شرکت نفت سقز، که در این مکان حضور داشت، اصابت کرد و وی به دلیل شدت جراحت برای مداوا به بیمارستان مراغه انتقال یافت.^(۵)

همچنین در سقز، ۲ نفر از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران - که پدر و پسر بودند - با معرفی خود به سپاه پاسداران و تحویل یک اسلحه ۳ و ۱۸۹ فشنگ و یک اسلحه برنو و ۱۰۸ فشنگ آن، امان‌نامه دریافت کردند.^(۶)

۲۱۱

در ترورهای امروز سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، ۲ نفر در زنجان و رشت شهید و ۳ نفر در رشت، مشهد و رامسر مجروح شدند.

در یکی از این ترورها مرتضی عزتی از اعضای بسیج شهر زنجان، درحال حرکت با موتور، هدف اصابت گلوله‌های ۲ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق* قرار گرفت و به شهادت رسید. وی پیش از این، چند بار تلفنی تهدید شده بود.^(۷)

در رشت نیز ۲ نفر از اهالی شهر هنگام غروب درحالی که با دوچرخه از مقابل سینما ایران عبور می‌کردند، هدف سوءقصد ۳ نفر از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق قرار گرفتند و به شدت زخمی شدند. این دو نفر با کمک مردم به بیمارستان دکتر حشمت این شهر منتقل شدند که یکی از آنان به نام محمد رفیع‌زاده که ۴ گلوله به وی اصابت کرده بود، به شهادت رسید.^(۸)

در بلوار شهید دیالمه مشهد هم با مسلسل به یک میوه‌فروش، که از اعضای بسیج سپاه پاسداران بود، شلیک شد. تیرهای شلیک‌شده به کتف و دست این فرد اصابت کرد و وی برای درمان به بیمارستان امام رضا^(۹) منتقل شد، مهاجمان مسلح نیز متواری شدند.^(۹)

در رامسر نیز پدر یکی از شهدای جنگ تحمیلی به نام علی بیری، هدف سوءقصد دو موتورسوار مسلح قرار گرفت. مهاجمان چند گلوله به سوی وی شلیک کردند و از محل حادثه گریختند. وی نیز بی‌درنگ به بیمارستان دکتر شریعتی رامسر منتقل شد و تحت عمل جراحی قرار گرفت.^(۱۰)

۲۱۲

افراد وابسته به گروه‌های ضدانقلاب امروز در ۸ شهر کشور، در چندین عملیات بمب‌گذاری، پرتاب نارنجک و بمب دست‌ساز و آتش‌زا و تیراندازی به سوی افراد، ۳ نفر را شهید و ۸ تن را زخمی کردند و خساراتی نیز به بار آوردند. ۲ تن از عاملان این حوادث هم دستگیر شدند.

ساعت ۱۱ صبح، یک نارنجک دستی در محلی پر رفت‌وآمد در خیابان انقلاب (سیروس) سنجید پرتاب شد که بر اثر انفجار آن، ۳ نفر (شامل یک پیرمرد، و یک پیرزن و یک کودک ۶ ساله) شهید و ۵ نفر مجروح شدند.^(۱۱) یکی از مجروحان به دلیل خونریزی مغزی برای درمان به تهران منتقل شد. عامل انفجار یک نوجوان بود که پیشمرگان مسلمان کرد و نیروهای شهربانی وی را دستگیر کردند.^(۱۲)

در حادثه دیگری، در ساعت ۲۱:۳۰، بر اثر انفجار بمبی که در مقابل ساختمان کمیته مرکزی شهر سنجید کار گذاشته شده بود، ۳ اتومبیل خسارت دیدند.^(۱۳)

* ضارب روز ۲۹ مرداد ۱۳۶۰، دستگیر و در تاریخ ۱۵ شهریور ۱۳۶۰ (یک ماه پس از ترور) محاکمه شد. (روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۶/۱۷، ص ۱۳)

همچنین ساعت ۲۱:۱۵، افرادی مسلح به مسجد ناصری شهر کرمانشاه، حمله کردند. در این حمله، ۳ نفر؛ از جمله یکی از روحانیون حاضر در مسجد زخمی و مهاجمان متواری شدند.^(۱۴) هم‌زمان با این حادثه، بمبی آتش‌زا به‌سوی کمیته مرکزی کرمانشاه پرتاب شد، اما تلفات و خساراتی به بار نیاورد.^(۱۵) در حادثه دیگری در همین شهر، یک نارنجک جنگی به منزل دادستان دادسرای انقلاب اسلامی کرمانشاه پرتاب شد که عمل نکرد و مأموران گشت شهربانی آن را خنثی کردند.^(۱۶) در مشهد هم سرنشینان یک موتورسیکلت، ۲ نارنجک به داخل ساختمان بنیاد شهید پرتاب کردند که بر اثر انفجار، شیشه‌های ساختمان شکست و خسارت‌هایی نیز به بار آمد. مهاجمان نیز بی‌درنگ از محل حادثه گریختند.^(۱۷)

در همین شهر، دو موتورسوار مسلح بمبی آتش‌زا به مغازه پارچه‌فروشی برادر کوچک‌تر آیت‌الله خامنه‌ای امام‌جمعه تهران، در خیابان امام رضا^(۱۸) شهر مشهد، پرتاب کردند که با انفجار بمب، مغازه وی به آتش کشیده شد. در این حادثه، صاحب مغازه به‌طور سطحی زخمی شد و مقداری از وسایل مغازه در آتش سوخت. مردم با مشاهده حادثه به تعقیب مهاجمان پرداختند و موفق شدند یکی از آنان را دستگیر کنند و تحویل کمیته مرکزی مشهد دهند.^(۱۸)

در بروجرد هم دو موتورسوار از افراد وابسته به نیروهای مسلح غیرقانونی، یک نارنجک جنگی به‌طرف دفتر حزب جمهوری اسلامی این شهر پرتاب کردند که بر اثر انفجار نارنجک همه شیشه‌های ساختمان شکست و خساراتی به دیوارهای آن وارد شد.^(۱۹)

افراد وابسته به گروه‌های غیرقانونی ۲ بمب دست‌ساز نیز در قسمت بیرونی منزل یکی از اهالی شهر بروجرد جاسازی کردند که یکی از آنها منفجر شد و خساراتی به بار آورد، اما بمب دوم منفجر نشد و نیروهای سپاه توانستند آن را خنثی کنند.^(۲۰) علاوه‌براین، ۲ بمب دست‌ساز به داخل ساختمان روابط عمومی سپاه پاسداران بروجرد پرتاب شد، اما ناقص عمل کرد و خساراتی به بار نیاورد.^(۲۱)

در سبزوار هم یک بمب دست‌ساز به محل روابط عمومی سپاه پاسداران این شهر پرتاب شد که بر اثر انفجار آن، شیشه در ورودی ساختمان شکست، اما خسارات دیگری به این مکان وارد نشد.^(۲۲)

در شهرستان یاسوج نیز در پی انفجار بمب‌های دست‌ساز که زیر دو اتومبیل مربوط به جهاد سازندگی و کمیته امداد این شهرستان جاسازی شده بود، خسارتی جزئی به بار آمد.^(۲۳)

عناصر ضدانقلاب یک بمب دست‌ساز قوی هم به منزل یکی از افراد متعهد شهر دورود پرتاب کردند که با انفجار آن، قسمتی از دیوار منزل فرو ریخت و شیشه‌های ساختمان شکست، اما به کسی آسیب وارد نشد.^(۲۴)

همچنین مغازه یکی از کسبه متعهد بازار وکیل شیراز، به‌دست دو موتورسوار به آتش کشیده شد. مهاجمان هنگامی که این فرد در مغازه‌اش در حال استراحت بود، با پاشیدن مواد آتش‌زا مغازه وی را به آتش کشیدند که با حضور همسایه‌ها و سایر کسبه، صاحب مغازه نجات یافت، اما بسیاری از قالی‌های وی در آتش سوخت. مهاجمان پس از این اقدام گریختند که با کمک مردم یکی از آنان دستگیر و تحویل سپاه پاسداران شد.^(۲۵)

۲۱۳

در چند اقدام جداگانه، ۲۵ تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و چریک‌های فدایی خلق در ۶ شهر دستگیر شدند. ۲ نفر از افراد این سازمان نیز در درگیری و یک نفر هم در تصادف کشته شدند. در اصفهان، نیروهای سپاه، یک تیم مسلح سه نفره سازمان مجاهدین خلق را در محل قرار شناسایی و تعقیب کردند و در ساعت ۶ صبح در فلکه فرخ‌آباد، با آنان رودرو شدند. نیروهای سپاه از این افراد خواستند خود را تسلیم کنند، اما آنان در پاسخ، اقدام به تیراندازی و فرار کردند که با تیراندازی متقابل نیروهای سپاه، یک نفر از این افراد کشته و نفر اصلی تیم دستگیر شد. از این افراد مقداری مواد منفجره، فشنگ و چاشنی انفجار به دست آمد.^(۲۶)

روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بروجرد هم امروز اعلام کرد در ۳ روز اخیر، ۱۳ نفر از عناصر و هواداران وابسته به سازمان مجاهدین خلق شناسایی و دستگیر شدند. این افراد در انفجارها، پرتاب مواد منفجره، پرتاب بمب دست‌ساز و آتش‌زا به ساختمان‌های ارگان‌های انقلابی و اماکن مردم، تخریب، پخش اطلاعاتی و فعالیت علیه جمهوری اسلامی مشارکت داشتند و از آنان مقداری مواد منفجره، بمب‌های دست‌ساز و سلاح به دست آمد.^(۲۷)

سپاه پاسداران سمنان نیز ۲ نفر از هواداران فعال سازمان مجاهدین را دستگیر کرد. از منزل این افراد مواد و وسایل ساخت بمب و ۳ بمب دست‌ساز آماده انفجار کشف شد.^(۲۸)

در تهران، دو موتورسوار وابسته به سازمان مجاهدین خلق هنگام حرکت در اتوبان شهید چمران، به شدت تصادف کردند که در این حادثه یکی از آنان کشته و دیگری مجروح شد. هنگام بررسی حادثه، یک کلت و یک نارنجک جنگی از آنان به دست آمد.^(۲۹)

امروز همچنین نیروهای سپاه پاسداران رشت با بهره‌گیری از اطلاعات مردم مبنی بر وجود یک خانه تیمی به محل اعزام شدند و یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق را کشف کردند، اما ساکنان منزل که متوجه حضور نیروهای سپاه شدند، اقدام به تیراندازی کردند که در نتیجه یک نفر از آنان کشته و یک نفر نیز دستگیر شد. از این منزل، علاوه بر اسلحه و مهمات، اسناد و مدارک بسیار، اعلامیه‌های سازمان و دستگاه تکثیر به دست آمد.

یک خانه تیمی دیگر نیز در منطقه چهارسرای رشت متعلق به چریک‌های فدایی خلق اقلیت و چریک‌های فدایی خلق شاخه اشرف دهقان کشف شد و ۷ نفر از ساکنان این خانه دستگیر شدند. در شهر لاهیجان نیز براساس اطلاعات به دست آمده از مردم، یک خانه تیمی شناسایی و تصرف شد.^(۳۰)

۲۱۴

عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با هدف ایجاد رعب و حاکم کردن جو روانی وحشت در جامعه، به تازگی، در دو نامه دست‌نویس، چند نفر از نیروهای سپاه پاسداران را تهدید به مرگ کردند. سپاه این نامه‌ها را در اختیار خبرگزاری پارس قرار داد و این خبرگزاری آنها را در بولتن محرمانه‌اش منتشر کرد. در ادامه، متن کامل نامه‌های تهدیدآمیز عناصر سازمان مجاهدین خلق آورده شده است:

آقای علی که فامیلتان را نمی‌دانیم، ولی بدان که یک هفته است، تمام اعمال و حرکات شما را زیر نظر داریم و می‌دانیم که چه کاری می‌کنید. فقط اخطار می‌کنیم که اگر یک روز قرار شود امثال شماها را [از] روی زمین برداریم، ما یک ثانیه هم [در] عمل [درنگ] نخواهیم کرد و شر امثال شماها را از روی زمین برمی‌داریم. همان‌طور که گفتیم، فقط یک هفته به شما فرصت می‌دهیم که از این اعمال خود دست بکشید و گرنه عواقبش متوجه‌تان خواهد شد؛ یعنی آنچه به سر دیگران که مثل شماها بودند آمد. (هشدار اول).

"جوانان مجاهدین مسلمان شرق"

به نام خدا و به نام خلق قهرمان ایران

اطلاعیه سیاسی - نظامی هواداران ستاد عملیاتی

ما هواداران مجاهدین خلق ایران، با تکیه بر ایدئولوژی انقلابی اسلام و اصل قصاص بعد از کشتار و اعدام بهترین فرزندان خلق؛ من جمله سعادت، وظیفه شرعی خود می‌دانیم که از این پس، [علیه] کسانی که مانع تحقق جامعه بی‌طبقه توحیدی داشتند [شوند]؛ از جمله شما که [از] دست [زدن] به هرگونه اقدام (لودادن هواداران و اذیت...) خودداری نورزیده، دست به هرگونه عمل انقلابی خواهیم زد. انجمن زنان شرق تهران^(۳۱)

۲۱۵

آقای هاشمی رفسنجانی در جلسه امروز مجلس شورای اسلامی* با اشاره به ترورهای روزهای اخیر؛ به‌ویژه ترور ۳ نماینده مجلس و نقش شهید آیت در دفاع از مباحث مربوط به ولایت فقیه، فرماندهی کل قوا و سپاه پاسداران در مجلس خبرگان، از ضعف‌های موجود در حفاظت از شخصیت‌های نظام و عملکرد شهربانی به‌شدت انتقاد کرد.^(۳۲)

وی در بخشی از سخنانش که بی‌سابقه بود، گفت: «مردم، دیروز، لحظه [ها]یی تلفن نخست‌وزیری و مجلس، شهربانی و وزارت کشور و سایر نقاط را اشغال کرده بودند و نگذاشتند این تلفن‌ها بیکار بماند. مردم تلفن می‌کنند که اگر نمی‌توانید از نمایندگان ما دفاع کنید به ما اجازه بدهید که خودمان دفاع کنیم و بگذارید ما اینها را حفظ کنیم و این چیزی است که مردم از ما می‌خواهند.

* در خاطرات آقای هاشمی آمده است: جلسه علنی مجلس، امروز یک ساعت دیرتر؛ یعنی ساعت ۸ صبح، آغاز شد تا نمایندگان مجبور نباشند در ساعت‌هایی که خیابان‌ها خلوت هستند، تردد کنند. در قسمتی از جلسه که به‌صورت غیرعلنی برگزار شد، درباره تصمیمات امنیتی و حفاظتی مذاکره شد. همچنین برای برگزاری مراسم تشییع جنازه شهید آیت نماینده تهران، از مقابل مجلس، جلسه مجلس یک ساعت زودتر خاتمه یافت. قبل از مراسم تشییع، که با حضور جمع زیادی از مردم برگزار شد، علی‌اکبر ناطق نوری سخنرانی کرد. (اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ نهم ۱۳۸۶، صص ۱۹۳-۱۹۲)

شهربانی باید به این خواست مردم جواب بدهد. مردم می‌گویند اگر شهربانی در منطقه‌هایی که نمایندگان مردم هستند و کلانتری در چند قدمی آنهاست، نمی‌توانند خانه اینها را زیر نظر بگیرند و لااقل صبح موقع حرکت و شب موقع ورود به خانه، این قدر قدرت ندارد که معبر را امن نگه دارد، پس این بودجه ۵ میلیارد تومانی برای چیست؟ مردم دیروز جداً از شهربانی خشمگین بودند و شهربانی مقصر است و ما نمی‌توانیم بپذیریم که شهربانی نمی‌تواند. در رژیم سفاک پهلوی، ماها آن قدر که از شهربانی وحشت داشتیم از ساواک وحشت نداشتیم. پاسبان‌ها در زمانی که دوره پُست آنها نبود، در لحظات بیکاری با لباس مبدل در همه خیابان‌ها و کوچه‌ها حضور داشتند و کوچک‌ترین حرکت ماها را زیر نظر داشتند و ما بیش از اینکه به دست ساواک گرفتار شویم، به دست عوامل شهربانی گرفتار می‌شدیم. من در آن منطقه‌ای که زندگی می‌کردم، کوچک‌ترین حرکت را شهربانی به ساواک گزارش می‌داده است و امروز در پرونده ساواک آن را می‌بینیم، کی در خانه هستم و کی از خانه بیرون می‌روم، چه کسی به مهمانی می‌آید و حتی از خصوصیات داخل خانه من را هم گزارش می‌داده است. شهربانی امروز بیکار است. البته خدماتی در کشف هروئین و بعضی چیزها را می‌بینم، اما اینها کافی نیست. من اخطار می‌کنم به شهربانی که از این به بعد، ما نمی‌توانیم تحمل کنیم که ۵ میلیارد تومان بودجه این کشور را بدهیم به شما و در کنار کلانتری یک نماینده مجلس را؛ نماینده‌ای که یک میلیون و دویست هزار نفر از این مردم به او رأی داده‌اند، چند ماشین آن را به گلوله ببندد و ماشین از جلو کلانتری عبور کند و شما او را پیدا نکنید! به هر حال، البته این حرف من معنی‌اش این نیست که از شهادت می‌ترسیم؛ ما انتخاب نمی‌خواهیم بکنیم. ما مطمئن هستیم که خون آیت به‌اندازه زندگی آیت اثر دارد؛ یعنی تاریخ آیت، جسم آیت، کتاب آیت و شهر آیت از این به بعد، الهام‌بخش است. سازنده است و این واقعیتی است. یعنی این شهادت به زندگی ۵۰ ساله آیت مفهوم دیگری داد. پنجاه سال زندگی [را] آیت به‌عنوان سمبل راه خدا طی کرد و این برای ما بسیار با ارزش است. دروازه هر شهری، هر حوزه انتخابیه‌ای که نماینده‌اش شهید شود، برای ده‌ها سال بیمه می‌شود. قبرش، خانه‌اش، فامیلش، آنجا الهام‌بخش می‌شود و ما این را می‌دانیم و مطمئن هستیم که آنجا مرکز تنفر علیه نفاق و کفر می‌شود و این از آثار این شهادت‌هاست و مجلس جای آنها را پر می‌کند. امروز ما صندلی‌های خالی ۲۷ تن از شهدای روزهای گذشته را پر می‌بینیم و فردا صندلی آیت را هم پر خواهیم دید، اما وظیفه شهربانی و نیروهای امنیتی مسئله دیگری است. نفرین مردم را هم برای خودتان نخرید. تلاش کنید که این کشور را حفظ کنید و درعمل، خودتان ثابت کنید که لایق هستید تا مردم بتوانند در سایه حضور شما با امنیت زندگی کنند.»^(۳۳)

۲۱۶

در پی ترورهای چند روز اخیر، بازاریان تهران و کسبه‌های خیابان‌های اطراف بازار، در حرکتی اعتراض‌آمیز، واحدهای صنفی خود را تعطیل کردند و از دادگاه‌های انقلاب خواستند در مقابله با ضدانقلاب قاطعیت بیشتری داشته باشند.^(۳۴)

کمیته امور صنفی در تشریح و توضیح این اقدام بازاریان اطلاعیه‌ای صادر کرد که تاحدودی فضای این روزهای جامعه را که تحت‌تأثیر فعالیت‌های تروریستی گروه‌های مسلح قرار دارد، ترسیم می‌کند. در قسمت‌هایی از این اطلاعیه آمده است: «چندیست که گروهک‌های وابسته امریکایی به دنبال ورشکستگی‌های متعدد سیاسی، اقدام به انتخاب تاکتیک‌های جدیدی نموده، دست به جنایت‌هایی می‌زنند که در تاریخ بشری سابقه ندارد. منافقین خائن با ترور شخصیت‌ها و نمایندگان منتخب و عزیز مردم و بمب‌گذاری هرروزه در معابر عمومی و کشتن عابرین بی‌گناه و به‌رگبارستن پاسداران حافظ انقلاب اسلامی، هر لحظه‌ای ورقی دیگر بر جنایات خویش اضافه می‌کنند. نمی‌دانیم به کدام مقام باید شکایت کرد و چه مرجعی باید دست خائنین را قطع کند؟ باینکه امر مؤکد امام را راجع به قاطعیت دادگاه‌ها و صدور احکام قرآن را نسبت به تروریست‌ها می‌بینیم، متأسفانه دادگاه‌ها قاطعیتی نداشته، دست روی دست گذاشته و زندان‌ها از مهمانان تروریست با کمال احترام پذیرایی می‌نماید. آیا باید کشور انقلابی با ضدانقلابیون این‌گونه عمل نمایند. آیا باید منافقان و دشمنان دین و ملت و انقلاب با کمال بی‌شرمی هر جنایتی را مرتکب شده، هرکسی را بخواهند بکشند و اگر کسی از آنها دستگیر شد، آنان را به مهمان‌سرای اوین برده و از آنها پذیرایی نمایند. آیا باید دشمنان انقلاب اسلامی با کمال آزادی با اسلحه به میان مردم رفته، هرکسی را که زیر نظر دارند، ترور نموده، زن و بچه مردم بی‌گناه و کودکان معصوم را کشته، ایجاد وحشت نمایند.

بازاریان و اصناف تهران به‌خاطر بلاتکلیفی علی‌رغم میل باطنی خویش که بستن بازار را درست ندانسته و رکود اقتصادی محسوب می‌کند، روز پنجشنبه (امروز) را به‌عنوان اعتراض نسبت به عدم قاطعیت دادگاه‌های انقلاب در مقابله با ضدانقلاب تعطیل عمومی اعلام نموده و انتظار دارند که با این اعتراض ازطرف مقامات ذی‌صلاح جواب مثبتی دریافت دارند.

بازاریان و اصناف علاقه‌مند می‌باشند، همان‌طور که امام فرموده، امسال، سال قانون باشد و قوانین با قاطعیت ازطرف ارگان‌های مربوطه عمل شود.^(۳۵)

همچنین، در اقدام مشابهی در قم، تبریز و مشهد، بازار این شهرها تعطیل شد. اصناف مشهد و تبریز نیز با صدور اطلاعیه‌هایی، از دادگاه‌های انقلاب خواستند در برخورد با ضدانقلاب، شدت عمل بیشتری از خود نشان دهند.^(۳۶)

۲۱۷

پس از رأی مثبت مجلس شورای اسلامی به نخست‌وزیری محمدجواد باهنر، رئیس‌جمهور (محمدعلی رجایی) حکم نخست‌وزیری وی را به این شرح صادر کرد:

«بسم الله الرحمن الرحيم

برادر، محمدجواد باهنر، در اجرای اصل یک‌صد و بیست‌و‌چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، براساس نامه ۹۴۴ مورخ ۱۳۶۰/۵/۱۴، باتوجه به رأی تمایل چشمگیر نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی که شایستگی شما را تأیید کرده‌اند، و به موجب حکم، به سمت نخست‌وزیری جمهوری اسلامی ایران منصوب می‌شوید.

اینجانب در پیشگاه قرآن کریم و در برابر ملت شهیدپرور و انقلابی ایران به خداوند قادر متعال سوگند یاد کرده‌ام که پاسدار مذهب رسمی کشور و نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی کشور باشم و همه استعداد و صلاحیت خویش را در راه ایفای مسئولیت‌هایی که بر عهده گرفته‌ام به کار گیرم و خود را وقف خدمت به مردم و اعتلای کشور، ترویج دین و اخلاق، پشتیبانی از حق و گسترش عدالت سازم، از هرگونه خودکامگی پرهیزم و از آزادی و حرمت اشخاص و حقوقی که قانون اساسی برای ملت شناخته است، حمایت کنم. در حراست از مرزها و استقلال سیاسی و اقتصادی و فرهنگی کشور از هیچ اقدامی دریغ نورزم و با استعانت از خداوند و پیروی از پیامبر اسلام و ائمه اطهار^(ع) قدرتی را که ملت به عنوان امانتی مقدس به من سپرده است، همچون امینی پارسا و فداکار نگاهدار باشم و آن را به منتخب ملت پس از خود بسپارم. از خداوند می‌خواهم که شما را بازوی توانایی برای رئیس‌جمهور در عمل به تعهدات این سوگند قرار دهد.

محمدعلی رجایی رئیس‌جمهور اسلامی ایران ۱۳۶۰/۵/۱۵^(۳۷)

۲۱۸

دولت ایران از خروج فرانسویان مقیم ایران جلوگیری کرد. این اقدام واکنش مقامات فرانسوی را در پی داشت و در رسانه‌ها نیز بازتاب یافت.

در پی تنش‌های ایجادشده در روابط ایران و فرانسه پس از اعطای پناهندگی به بنی‌صدر و رجوی ازسوی دولت فرانسه، جمهوری اسلامی ایران از خروج ۶۰ نفر از اتباع فرانسوی که با دستور رئیس‌جمهور کشورشان قصد عزیمت به فرانسه را داشتند، در فرودگاه مهرآباد، جلوگیری کرد. هواپیمایی نیز که به همین منظور به تهران آمده بود، با دستور دولت فرانسه، بدون مسافر عازم استانبول شد.^(۳۸)

دادستان دادگاه انقلاب اسلامی ایران که در فرودگاه حضور داشت، این دستور را صادر کرد

و به همین دلیل اجازه خروج به اتباع فرانسه؛ از جمله سفیر این کشور داده نشد.^{*(۳۹)} پس از این اقدام، ملاقات‌ها و مذاکره‌های فشرده میان مقامات ایرانی و فرانسوی در پاریس و تهران، آغاز شد.

در تهران، پلی دپی فرستاده ویژه میتران رئیس‌جمهور فرانسه و گی ژورژی سفیر این کشور در تهران، ساعت ۸:۳۰ دقیقه صبح، فرودگاه تهران را ترک کردند و ساعت ۱۰ صبح، با حسین شیخ‌الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه ایران، ملاقات کردند.^(۴۰)

رادیو صدای آلمان (کلن) اعلام کرد که در این جلسه، سفیر فرانسه درخصوص جلوگیری از خروج وی و سایر اتباع فرانسوی به وزارت امور خارجه ایران اعتراض کرد،^(۴۱) اما سخنگوی وزارت امور خارجه ایران در این باره گفت: «مسئله تأخیر در پرواز به علت مشکلات مربوط به پرونده‌های مالی و حقوقی کسانی است که مایل به ترک ایران هستند.» وی درعین حال افزود: خروج فرانسوی‌های مقیم ایران طبق درخواست فرانسوا میتران رئیس‌جمهور فرانسه، بوده و دولت ایران هرگز چنین درخواستی از فرانسه نکرده است. فرانسوی‌ها میهمان ما هستند و همان‌طور که تابه‌حال در امنیت کامل به سر برده‌اند، کماکان می‌توانند در ایران با کمال امنیت به زندگی خود ادامه دهند.»

رضا علوی طباطبایی در ادامه گفت: «ترتیب کار فرانسوی‌هایی که مایل به خروج از ایران هستند، طوری داده شده است تا بتوانند دوشنبه آینده با اولین پرواز ایران ایر، تهران را ترک کنند.»^(۴۲)

در فرانسه نیز سخنگوی دفتر ریاست‌جمهوری فرانسه از لغو یک سفر داخلی رئیس‌جمهور و جلسه پنج‌ساعته وی با مشاورانش برای بررسی موضوع جلوگیری دولت ایران از خروج اتباع فرانسوی از ایران خبر داد. پس از اتمام این جلسه، بیانیه‌ای منتشر شد که در آن به دیدار فرستاده میتران و سفیر این کشور در تهران با مقامات وزارت امور خارجه ایران و یادآوری تعهدات روز قبل دو کشور تأکید شده بود. خبرگزاری فرانسه مندرجات این بیانیه را چنین انعکاس داد:

«بیانیه خاطرنشان می‌کند: مقامات ایرانی ضمن تأسف از عزیمت فرانسویان، روز چهارشنبه، متعهد شدند هیچ‌گونه مانعی به وجود نیاورند و به فرانسویان، همان روز ویزای لازم خروجی داده‌اند. بیانیه می‌افزاید: از سوی دیگر، رئیس دفتر وزیر امور خارجه فرانسه، امروز، کاردار سفارت ایران را احضار و با وی ملاقات کرده است.

در این بیانیه همچنین آمده است که میتران روز سه‌شنبه قبل (۲ روز قبل)، به دنبال مشورت با نخست‌وزیر، تصمیماتی به شرح زیر گرفته است:

- تهیه وسایل حمل‌ونقل در اسرع وقت، برای فرانسویان مقیم ایران که مایل به ترک ایران باشند.
- فراخواندن سفیر فرانسه از ایران برای مشورت.

* خبرنگار خبرگزاری پارس، گزارشی از نارضایتی تعدادی از اتباع فرانسوی برای خروج از ایران تهیه کرد که در ضمیمه گزارش آمده است.

- کاهش اعضای سفارت فرانسه در ایران، به حدی که برای ارائه نمایندگی فرانسه کافی باشد.
 - اعزام پلی دپی معاون امور خاورمیانه‌ای وزارت امور خارجه به تهران.
 دیشب، کاخ الیزه طی اولین پیام خود، تصمیم فرانسوا میتران مبنی بر دعوت از فرانسویان مقیم ایران به خروج فوری و مشورت با سفیر فرانسه در ایران را اعلام کرده بود.^(۴۳)
 رادیو صدای آلمان نیز به نقل از سخنگوی کاخ ریاست جمهوری فرانسه اعلام کرد که فرانسه از تحویل دادن بنی صدر و مسعود رجوی رهبر سازمان مجاهدین خلق - که همراه وی به پاریس رفته است - به دولت ایران امتناع می‌کند و به همین دلیل، نگران امنیت اتباع فرانسه در ایران است.^(۴۴)
 در همین حال، خبرگزاری فرانسه با ارسال خبر دیگری، به دیدار ۲ تن از مقامات وزارت امور خارجه فرانسه با بنی صدر و تأکید این وزارتخانه به آنان درباره خودداری از انجام هرگونه فعالیت سیاسی در این کشور اشاره کرد. در این خبر آمده است: «وزارت امور خارجه فرانسه اعلام کرد دو نماینده این وزارتخانه شامگاه امروز، با ابوالحسن بنی صدر در حومه پاریس محل اقامت وی، ملاقات کردند.

یک سخنگوی وزارت خارجه فرانسه تصریح کرد این دو نفر بار دیگر به بنی صدر تعهداتی را که هنگام ورود به این کشور پذیرفته است، یادآور شدند.
 یادآوری می‌شود فرانسه با این شرایط به بنی صدر پناهندگی سیاسی داده است تا هیچ‌گونه فعالیت سیاسی در خاک این کشور انجام ندهد. نزدیکان بنی صدر امروز، درمورد بحرانی که میان دو کشور ایران و فرانسه پدید آمده، خاطرنشان ساختند رئیس جمهوری مخلوع ایران برای اجتناب از رنجش دولت فرانسه از هرگونه اقدامی خودداری می‌کند.^(۴۵)

۲۱۹

وقوع دو انفجار در مؤسسات فرانسوی واقع در بخش مسلمان‌نشین غرب بیروت خسارت‌هایی به بار آورد.
 پلیس لبنان با اعلام این خبر افزود: «نخستین انفجار، نیمه شب، در مقابل ایر فرانس روی داد که شیشه‌های ساختمان‌های مجاور را شکست و خسارت سنگینی را به بار آورد.
 انفجار دوم نیم ساعت بعد، در ساختمان بانک فرانسه، اتفاق افتاد. پلیس اعلام کرد که مواد منفجره از نوع بمب ساعتی بوده است.^(۴۶)

خبرگزاری آسوشیتدپرس پس از وقوع این دو انفجار، اعلام کرد که یک گروه طرفدار ایران مسئولیت بمب‌گذاری در مؤسسات فرانسوی در بیروت را برعهده گرفته است.
 روزنامه النهار و السفير نیز در گزارش‌هایی مدعی شدند که یک ناشناس که با انفجار سه مؤسسه فرانسوی؛ از جمله بانک فرانسینگ، بانک لبنان و فرانسه و شرکت هواپیمایی فرانسه ارتباط داشته، در تماسی اعلام کرده است: «اتباع ایرانی ساکن لبنان تا زمانی که دولت فرانسه، بنی صدر رئیس جمهور پیشین را به ایران بازنگرداند، به انفجارهایی نظیر آنچه به وقوع پیوست، ادامه خواهند داد.^(۴۷)

۲۲۰

روزنامه گاردین (چاپ لندن) مقاله‌ای درباره جنگ عراق علیه ایران؛ به‌خصوص تأثیر جنگ در جامعه عراق و مشکلات به‌وجودآمده در داخل این کشور منتشر کرد. روزنامه سنگاپوری/ستريت تایمز بخش‌هایی از این مقاله را بدین ترتیب چاپ کرده است:

«اگرچه رهبران بعثی می‌گویند که جنگ سبب وحدت در درون عراق خواهد شد، اما واقعیت آن است که اکنون عراقی‌ها قادر نیستند جنگ را از طریق نظامی خاتمه دهند و رهبران عراق باید این واقعیت دردناک را بپذیرند که تنها راه برای آنها اقدامات دیپلماتیک است.

در ابتدای این مقاله، مارتین ول اکوت به مشکلات دولت عراق در مورد کشته‌های جنگی که به نظر بعضی دیپلمات‌ها اکنون به بیش از ۱۰ هزار نفر رسیده، اشاره کرده و معتقد است وجود این کشته‌ها و مجروحان مانع اساسی است تا رهبران عراق بتوانند با توجه به سرسختی و مقاومت ایرانیان جنگ را خاتمه دهند. [آنان] ادعا کردند عراق کشور ثروتمندی است و می‌تواند هزینه‌های مالی جنگ را تحمل کند، اما ازدست‌دادن جوانان برای یک کشور ۱۳ میلیونی مسئله دیگری است.

خبرنگار گاردین آن‌گاه به موقعیت جنگ پرداخته و با توجه به مواضع طرفین، تغییر مهمی را پیش‌بینی نمی‌کند. وی می‌نویسد که دولت عراق علی‌رغم حیف و میل زیادی که نیروهایش در استفاده از مهمات انجام می‌دهند، اکنون توانسته با کنارگذاشتن فرماندهان نالایق، ارتش را به بازده مناسبی برساند و نیازهای خود را از طریق دولت‌هایی که اسلحه روسی دارند، جبران کند. ضمن آنکه مسکو نیز اخیراً درهای فروش مستقیم اسلحه به عراق را باز کرده است.

مارتین ول اکوت موقعیت ایران را از لحاظ سازمان سیاسی و نظامی در مقایسه با عراق، نامناسب توصیف می‌کند، اما می‌نویسد از آنجا که ایرانیان در خاک خود می‌جنگند، توانسته‌اند کمبودها را جبران کنند و به نظر نمی‌رسد رهبران ایران بخواهند به عراق امتیازی بدهند.

وی آن‌گاه نتیجه‌گیری می‌کند که اکنون جنگ به مرحله‌ای رسیده که باید دید کدام‌یک از طرفین قادر هستند برای مدت بیشتری ازدست‌دادن نیروهای انسانی خود را در جبهه‌های جنگ تحمل کنند و مانع از آن شوند که این امر به یک انفجار در افکار عمومی تبدیل شود.^(۴۸)

۲۲۱

روزنامه اطلاعات در شماره امروز خود در ستون "ایران در مطبوعات جهان" مقاله‌ای از اریک رولو آورده که در روزنامه فرانسوی لوموند چاپ شده است. این مقاله، به تجزیه و تحلیل عملکرد بنی‌صدر در دوران ریاست‌جمهوری‌اش و ارتباط وی با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و شکست تلاش‌های سازمان برای به‌دست‌گرفتن قدرت از طریق جنگ مسلحانه و تأثیر فرار بنی‌صدر در روابط ایران و فرانسه پرداخته است. نویسنده در قسمت‌هایی از این مقاله، براساس دیدگاه خود وقایع داخلی ایران را تعریف و تحلیل کرده است، اما از آنجایی که

به جریان‌هایی در ماه‌های اخیر اشاره کرده که با وقایع این روزها و ارتباطات بنی‌صدر با بعضی محافل غربی و آمریکایی ارتباط دارد، مقاله‌ی وی درخور تأمل می‌باشد.

ترجمه‌ی این مقاله که روزنامه‌ی *اطلاعات* آن را تنظیم و چاپ کرده، به این شرح است:

«بنی‌صدر روز ۱۲ ژوئن اندکی قبل از آنکه مجبور به اختفا شود، به ما گفته بود: "من هرگز ایران را ترک نخواهم کرد." بنی‌صدر در روز قبل از آن، از مقام فرماندهی نیروهای مسلح خلع شده و انتظار داشت از پست ریاست‌جمهوری نیز عزل شود. او در آن هنگام، اوضاع و احوال را آن‌قدر به حال خود مساعد می‌دانست که با اطمینان کامل می‌گفت: "اگر اراده ملت این‌چنین مورد توهین و تمسخر قرار گیرد، ایران یک "انقلاب دوم" به خود خواهد دید و دیری نخواهد گذشت که جبهه نظامی فروخواهد ریخت." برخلاف انتظار او، ارتش بلافاصله نسبت به امام خمینی ابراز وفاداری کرد و عده‌ای از شخصیت‌های روحانی که هنوز از وی پشتیبانی می‌کردند، یا تغییر جهت دادند و یا سکوت اختیار کردند و تلاش برای راه‌انداختن تظاهرات به نفع وی خیلی زود سرکوب شد. بنی‌صدر به‌طور اصولی می‌توانست روی پشتیبانی جدی سازمان‌های سیاسی افراطی چپ حساب کند. این سازمان‌ها بیشتر از گروهک‌ها تشکیل می‌شوند، اما به نظر می‌رسید سازمان مجاهدین خلق امکان آن را دارد که قشرهای عظیمی از مردم را بسیج کند. حزب رجوی مبارزان ورزیده در عملیات چریکی شهری و زرادخانه قابل‌توجهی در اختیار داشت، اما فشاری که به آنها وارد شد به‌قدری شدید بود که نمی‌توانستند امنیت رئیس‌جمهوری معزول را تأمین کنند.

از آن پس، بنی‌صدر نمی‌توانست اندیشه باطل رهبر و "مقاومت علیه دیکتاتور" از داخل کشور را به خود راه بدهد و اگر بازداشت می‌شد، به‌اتهام خیانت بزرگ محاکمه شده و به‌احتمال زیاد اعدام می‌شد. آیت‌الله گیلانی قاضی دادگاه انقلابی زندان اوین، این مطلب را در یک مصاحبه مطبوعاتی عنوان کرد و گفت: "بنی‌صدر مستحق سه بار اعدام است." معمولاً دادگاه‌های اسلامی اتهامات وارده به مجرمین را قبلاً فاش نمی‌کنند، اما روزنامه‌ها از اتهاماتی بحث می‌کردند که ثابت شده هریک از آنها به‌تنهایی کافی بود که رئیس‌جمهوری معزول را روانه پای چوبه دار کند. به گفته منابع رسمی، بنی‌صدر ظاهراً رهبری یک توطئه ضدانقلابی را که هدفش سوءقصد و حمله به مؤسسات دولتی و نمایندگان منتخب و دست‌زدن به فعالیت‌های خرابکارانه در داخل ارتش بود، به عهده داشته است.

به بنی‌صدر تهمت جاسوس آمریکا زده نمی‌شد، اما روابطش با آمریکا مورد سوءظن بود. او با گروگان‌گیری دیپلمات‌های آمریکایی مخالف بود و هنگامی که وزارت دارایی را به عهده داشت، گفته بود که قصد دارد سپرده‌های ایران را از بانک‌های ماورای اقیانوس اطلس خارج کند و همین امر به کارتر امکان داد بی‌درنگ کلیه دارایی‌های جمهوری اسلامی را در آمریکا مسدود کند.

او خطر شوروی را بیش‌ازحد جدی جلوه‌گر می‌ساخت تا بتواند دستاویزی برای نزدیک‌شدن به آمریکا داشته باشد. در اوایل ماه ژوئیه، روزنامه‌های ایران اسناد و مدارکی درباره

روابط بنی‌صدر با سازمان اطلاعاتی امریکا (سیا) انتشار دادند. مدارکی که از آرشیوهای سفارت امریکا در تهران پیدا شده، ظاهراً مدارک معتبر و قابل‌اعتمادی هستند. در این اسناد، صحبت از مذاکراتی است که بین یک نماینده سازمان اطلاعاتی امریکا و بنی‌صدر، نخست، در نوفل‌لوشاتو و پس از آن در تهران انجام گرفته است.

مع‌ذلک، جاسوس سیا که خود را یک بازرگان مهم جا زده بود، ضمن گزارشی توضیح داده که می‌خواسته است که با دادن یک پست "مشاور فنی" با حقوق ماهانه یک هزار دلار به بنی‌صدر، همکاری رئیس‌جمهوری آینده را به دست بیاورد و این چیزی را ثابت نمی‌کند، چراکه مدارکی [که] در روزنامه‌ها انتشار یافته، این مسئله را که بنی‌صدر به هویت واقعی مخاطب خود پی برده بود و یا این پیشنهاد را پذیرفته، ثابت نمی‌کند، اما هدفی که از انتشار این مدارک برای لطمه‌زدن به شهرت رئیس‌جمهوری معزول در نظر گرفته شده بود، برآورده شد.

بنابراین، بنی‌صدر، فرانسه - کشوری را که بین سال‌های ۱۹۷۸ - ۱۹۶۴، برای رهایی از پلیس شاه به‌حال تبعید در آنجا به سر می‌برد - به‌عنوان پناهگاه انتخاب کرد. او نیازی نداشت قبلاً در این باره با دولت فرانسه مشورت کند، چراکه وزیر خارجه فرانسه روز ۱۹ ژوئن، گفته بود فرانسه، مهد حقوق بشر، هرگز یک پناهنده سیاسی را خواه بنی‌صدر باشد خواه یک کس دیگر، تحویل نخواهد داد.

باین‌حال، زمامداران فرانسه از رئیس‌جمهور معزول ایران خواسته‌اند که کتباً متعهد شود در مدتی که در کشور ما اقامت دارد، از هرگونه فعالیت سیاسی خودداری کند و این محدودیت را دقیقاً به کار خواهد بست، چراکه دولت فرانسه مایل است باوجود اختلاف‌ها و کشمکش‌هایی که دو کشور را از یکدیگر جدا می‌کند، با دولت ایران روابط عادی داشته باشد.

از مدتی پیش، رهبران اسلامی ایران، پاریس را به‌خاطر روش غیردوستانه نسبت به تهران نکوهش می‌کنند. به اعتقاد آنها فرانسه به مرکز اصلی جنبش‌های ضدانقلابی تبدیل شده و به رهبران رژیم سابق امکان می‌دهد که اجتماعات علنی و مصاحبه‌های مطبوعاتی در این کشور ترتیب دهند.

از سوی دیگر، مسئولان ایرانی شکایت از این دارند که فرانسه از مذاکراتی درباره فروش احتمالی جنگ‌افزار به این کشور خودداری می‌کند، درحالی‌که همه‌گونه مواد نظامی در اختیار عراق، دشمن ایران، قرار می‌دهد.

دولت فرانسه نیز به‌نوبه خود گله و شکایات زیادی از ایران دارد. دعوای مالی فرانسه از ایران در پی ملی‌کردن کارخانه‌ها و لغو یک‌جانبه قراردادهای موجود، دست‌کم به پانزده میلیارد فرانک سر می‌زند.

تعدد مراکز تصمیم‌گیری در جمهوری اسلامی، فقدان یک سیاست خارجی و ادامه مبارزه‌های داخلی، تاکنون مانع از آن شده است که دولت تهران برای حل مسائل و اختلاف‌های درحال تعلیق با دولت فرانسه به مذاکره بپردازد. شاید برکناری بنی‌صدر از ریاست‌جمهوری و ورود او به پاریس، دست‌کم راه را برای آغاز مذاکرات به‌منظور روشن‌شدن مواضع دو دولت هموار کند.^(۴۹)

ضمیمه گزارش ۲۱۸: گزارش خبرگزاری پارس از وضعیت اتباع فرانسوی در فرودگاه مهرآباد در ساعاتی که هیئت دیپلماتیک فرانسه و عده‌ای از فرانسویان مقیم تهران در فرودگاه مهرآباد، منتظر دریافت اجازه خروج بودند، خبرنگار خبرگزاری پارس در جمع آنان حضور یافت و گفت‌وگویی با آنان انجام داد که حاصل گزارش که حاکی از تمایل نداشتن تعدادی از این افراد برای خروج از ایران و نارضایتی آنان از تصمیم دولت فرانسه در این باره می‌باشد، به این شرح است: «درحالی که سفیر فرانسه و دویی مدیرکل امور خاورمیانه فرانسه، عصبانی بودند و حاضر به گفت‌وگو با خبرنگار ما نشدند، یکی از اعضای سفارت فرانسه در ایران اظهار داشت: "بعد از رفتن آمریکا از ایران، فرانسه می‌خواست جای آمریکا را بگیرد، اما شما خود نخواستید." چند تن از وابستگان بازرگانی سفارت فرانسه درحالی که از رفتنشان به فرانسه اظهار تأسف می‌کردند، به خبرنگار خبرگزاری پارس گفتند: "ما دلیل رفتنمان را هنوز نمی‌دانیم و تا به حال دستوری از دولت فرانسه دریافت نکرده‌ایم و این تصمیم ازسوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران اتخاذ شده است و ما هیچ‌کدام مایل به ترک ایران نیستیم." یکی از وابستگان بازرگانی همچنین اظهار داشت: "چرا شما مثل آمریکایی‌ها با ما رفتار می‌کنید و هم‌اکنون نیز ما را به گروگان گرفته‌اید؟ چرا که پرواز ما ساعت ۸:۳۰ دقیقه بوده، ولی وزارت خارجه ایران تا این ساعت (ساعت ۹ صبح)، از خروج ما جلوگیری به عمل آورده است و ما منتظر وزیر امور خارجه ایران هستیم تا به ما اجازه خروج بدهد." آنها درحالی که از رفتنشان از ایران اظهار تأسف می‌نمودند، با لحنی حسادت‌آمیز اضافه کردند: "چرا به آلمان و انگلیس اجازه فعالیت در ایران می‌دهند، درحالی که با ماندن ما در تهران و فعالیت‌هایمان موافق نیستند."

یکی دیگر از آنها می‌گفت: "چطور شما که با آمریکا قطع رابطه کرده‌اید، اما از طریق آلمان روزانه انواع و اقسام کالای آمریکایی را وارد می‌کنید."

یکی دیگر از وابسته‌های بازرگانی سفارت فرانسه درمورد دلیل دولت فرانسه برای استرداد بنی‌صدر و رجوی گفت: "به‌طور کلی، چون ما به آزادی انسان‌ها احترام می‌گذاریم، همان‌طور که به آیت‌الله خمینی اجازه پناهندگی به فرانسه را دادیم، به این دو نفر نیز نمی‌توانیم پناهندگی ندهیم و آنها را به ایران مسترد داریم."

وی در پاسخ به این سؤال که آیا دولت فرانسه درمورد استرداد قاتلین و جنایتکاران به قوانین بین‌المللی نیز به همین اندازه احترام می‌گذارد یا نه، گفت: "البته که ما احترام می‌گذاریم." خبرنگار ما پرسید: "آیا قانون بین‌المللی درمورد استرداد قاتلین و جنایتکاران مثل رجوی و بنی‌صدر را نیز قبول دارید؟" وی پاسخ داد: "بله" و گفته خبرنگار ما را که دولت فرانسه به دلیل عدم پاسخ به تقاضای استرداد این دو به ایران مقصر اصلی در بازگشت این عده به فرانسه است را تأیید کرد.^(۵۰)

براساس همین گزارش، اکثر اعضای سفارت فرانسه درحالی که از روبه‌رو شدن با خبرنگاران و گفت‌وگو با آنان دوری می‌جستند، این‌طور وانمود می‌کردند که برای گذراندن تعطیلات یک‌ماهه به فرانسه می‌روند و سپس به ایران باز خواهند گشت.^(۵۰)

منابع و مأخذ روزشمار ۱۳۶۰/۵/۱۵

۱. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۱۷، ص ۱۴؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۴۱، ۱۳۶۰/۵/۱۷، ص ۹، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۷.
۲. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۱۷، ص ۱۵؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۶، ص ۲۳، ۱۳۶۰/۵/۱۵.
۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۱۷، ص ۲.
۴. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۱۷، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۵.
۵. سند شماره ۳۳۹۵۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به فرماندهی لشکر ۲۸ کردستان، ۱۳۶۰/۵/۱۸، سند تک‌برگی.
۶. سند شماره ۵۱۶۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه کرمانشاه به سپاه تهران، ۱۳۶۰/۵/۱۶، سند تک‌برگی.
۷. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۰/۵/۱۶، ص ۱۸، زنجان - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۶؛ و - سند شماره ۵۱۵۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی زنجان به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مرکز (فرماندهی)، ۱۳۶۰/۵/۱۵، سند تک‌برگی؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۱۸، ص ۴.

۸. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۱۹، ص ۴؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۱، ۱۳۶۰/۵/۱۸، ص ۲، رشت، ۱۳۶۰/۵/۱۶.
۹. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۲۷، مشهد - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۵.
۱۰. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۰/۵/۱۶، ص ۱۸، ساری - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۶؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۱۷، ص ۱۴.
۱۱. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۱۸، ص ۴.
۱۲. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۲۵، سنجند - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۵؛ و - سند شماره ۱۷۵۹۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات ستاد غرب، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۳.
۱۳. سند شماره ۵۱۶۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه کرمانشاه به اطلاعات سپاه مرکز، ۱۳۶۰/۵/۱۸، سند تک‌برگی.
۱۴. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۰/۵/۱۷، ص ۲، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۶؛ و - سند شماره ۵۱۶۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۱۵. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۰/۵/۱۷، ص ۳، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۶.
۱۶. همان.
۱۷. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۰/۵/۱۶، ص ۱۷، مشهد - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۶.
۱۸. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۲۸، مشهد - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۵؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۱۷، ص ۱۰.
۱۹. سند شماره ۳۲۸۹۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به استانداری استان لرستان، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۲.
۲۰. سند شماره ۳۲۸۹۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۱.
۲۱. سند شماره ۳۲۸۹۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۳.
۲۲. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه بررسی و تحلیل رویادهای ایران و جهان، شماره ۴، شهریور ۱۳۶۰، ص ۶۸.
۲۳. سند شماره ۵۷۷۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه منطقه ۹ (شیراز) به فرماندهی سپاه مرکز، ۱۳۶۰/۵/۲۵، سند تک‌برگی؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۰/۵/۱۷، ص ۳، یاسوج - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۶.
۲۴. سند شماره ۳۲۸۴۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از معاونت سیاسی و اداری استانداری لرستان به وزارت کشور (اداره کل سیاسی)، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۱.
۲۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۴.
۲۶. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۱۹، ص ۴.
۲۷. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۰/۵/۱۶، صص ۱۸ و ۱۹، بروجرود - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۶.
۲۸. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۲۸، سمنان - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۵.
۲۹. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۱، ۱۳۶۰/۵/۱۸، ص ۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۷.
۳۰. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۰/۵/۱۶، صص ۱۷ و ۱۸، رشت - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۶.
۳۱. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۶، صص ۵ و ۶، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۵.
۳۲. اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ نهم ۱۳۸۶، ص ۱۹۲.
۳۳. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۱۷، ص ۳.
۳۴. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۵، صص ۱۲ و ۱۳، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۵؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۶، ص ۲۳.
۳۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۲.
۳۶. همان.
۳۷. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۱۷، ص ۲.
۳۸. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۱۰، ضمیمه، رادیو کلن، ۱۳۶۰/۵/۱۵.
۳۹. همان، ص ۲۴، ۱۳۶۰/۵/۱۵.
۴۰. همان، ص ۱۰، تهران - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۱۵.
۴۱. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۰/۵/۱۷، صص ۱ و ۲، ضمیمه، رادیو صدای آلمان (کلن)، ۱۳۶۰/۵/۱۶.
۴۲. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۱۷، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۵.
۴۳. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۶، صص ۱۲ و ۱۳، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۱۵.
۴۴. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۰/۵/۱۷، صص ۱ و ۲، ضمیمه، رادیو صدای آلمان (کلن)، ۱۳۶۰/۵/۱۶.
۴۵. همان، صص ۹ و ۱۰، پاریس - فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۱۶.
۴۶. همان، ص ۸، بیروت - یونایتدپرس، ۱۳۶۰/۵/۱۶.
۴۷. همان، صص ۱۰ و ۹، بیروت - آسوشیتدپرس، ۱۳۶۰/۵/۱۶.
۴۸. صص ۱۱ و ۱۰، سنگاپور - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۶؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۱۸، ص ۱۶.
۴۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۱۵، ص ۱۲.
۵۰. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۰/۵/۱۶، صص ۳ و ۴، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۱۵.